

Anzii Cordilieri

Anzii Cordilieri, reprezinta continuarea in Chile a masivului Cordiliera de Est, care domina Peru. Acesta este un zid stancos imens, impresionant prin inaltimele sale, depasite doar de muntii Himalaya, si vulcanic pe toata intinderea.

Aici, totul este rece si aspru. Inaltimele si peisajul amintesc de Tibet. In aglomeratia de munti, in cea mai mare parte fara vegetatie, dominant este albul rocilor calcaroase sau vanatul granitului. Unicul mijloc de transport este asinul. Ramai uimit in fata preciziei cu care copitele acestui animal strabat potecile insurubate parca in stanca, late in unele locuri de numai 40 cm. Caile de acces sunt taiate pe prapoare pravalite, pierdute prin munti monumentali, stanci cenusii-albastre si rape galbene. Urcusul este deosebit de greu si dureaza multe zile. Dupa fiecare duzina de pasi se opreste animalul, se opreste si omul. Cu fiecare suta de metri respiratia devine mai greoaie, incepe cu o stare de somnolenta, iar capul il simti ca intre falcile unei menghine care se strange mereu. Pe deasupra, trebuie sa treci si proba focului. De sus, soarele arde cu flacarile unui cuptor, iar de jos, prin mugetul vantului, se aude chemarea abisurilor.

Sus, totul este pustiu si sterp. Nici iarba si nici macar cactusii plini de tepi ai stepelor sud-americane. De jur imprejur, numai piatra, haul fara fund al vailor si piscurile retezate care evoca un cataclism ale carui victime au ramas pietrificate.

Cu toata atmosfera sumbra, mozaicul de culori iti incanta ochiul. Muntii iti apar verzui, negri, galbui,

uneori cu pete mai albe, care nu pot fi altceva decat lacuri, zapada sau sare. Razele soarelui sunt orbitoare, ca un foc de artificii care fulgera printre stancile slefuite de vant. Deasupra, cerul, de un albastru pur, este brazdat din cand in cand de zborul unor rate salbatice, singura prezenta a vietii.

Mai sus incepe podisul andin, cu forme de vegetatie salbatica, compusa din arbusti inalti de numai 1m. Cu frunze ovale de un verde inchis, arborele quinua, care creste la cea mai mare altitudine din lume, se tine teapan in fata vitregiei climei. Si mai sus, aproape de "cer", isi face prezenta o alta curiozitate - yareta -, un arbore de forma unei ciuperce de culoare verde, care se inalta in fiecare an cu 1 cm. Unii dintre acesti arbori, mai rasariti decat cei din jur, au in spate cateva secole.

Aici, in spatele Anzilor - maturati permanent de vanturile alizee - s-a statornicit un popor viteaza, care a respins cu succes zeci si sute de ani asediul trupelor spaniole, traind liber intr-un continent cutreierat si ocupat de conchistadorii spanioli. Sunt indienii aymara care traiesc in stravechii munti de turmalina, in pustiurile lipsite de vegetatie si cu o clima foarte aspra.

Parasind zona deloc ospitaliera a muntilor din nord si inaintand de-a lungul Anzilor Xordilieri, spre sud, altitudinea creste ajungand la aproape 7000 m. Tropicul de sud care ii traverseaza face ca vegetatia sa devina luxurianta, de nepatruns, iar fauna mai bogata. Daca spre litoral se intind pustiurile de nisip, spre est, cu cat relieful se onduleaza, apare zona vesnic verde, iar acolo sus, pe coloana vertebrala a teritoriului, se ridica mandre varfurile vulcanilor Illullaillaco, de 6723 m, Ojos

del Salado, de 6908 m, si binecunoscutul Acongaua, de 6959 m, cu conul neasemuit de alb si orbitor, de o rara frumusete si grandoare. Varful Acongaua se afla pe teritoriul Argentinei.

Intrerupt din cand in cand de vai, acest lant muntos lasa posibilitatea ca in timpul verii sa se poata trece spre Argentina prin cateva trecatori sitoate la inaltimi impresionante. Asa sunt trecatorile San Francisco, Agua Negra, Valle Hermoso, Los Contrabanditas, toate situate la peste 4000 m altitudine, precum si Las Lagrimas, Los Overjas, Devia, Las Damas, Coliqueo si altele care strapung muntii la inaltimi ceva mai reduse.

Lent, aproape imperceptibil, mai spre sud Anzii Cordilieri scad din altitudine, ajungand in dreptul latitudinii de 41°30' la "numai" 3000 m (muntele Tronador).

Incepand de la poalele muntelui Tronador se ridica al doilea lant muntos andin, Cordilierii Patagoniei. La inceput, la fel de maiestuoși ca cei din nord, Cordilierii Patagoniei isi pierd din fantastic si maretie pe masura ce se apropie de stramtoarea Magellan. Acest lant muntos este taiat in numeroase locuri de rauri care-si poarta vijelios apele de-a lungul vailor accidentale, arucandu-se cu zgomot de tunet, de pe o treapta pe alta, in multe locuri, pentru a se potoli numai in preajma apelor Paicficului, cand ajung pe fasia de ses.

Silueta Cordilierilor Patagoniei, cand indepartandu-se, cand apropiindu-se de ocean, se proiecteaza in oglinda albastra a lacurilor sau canalurilor adanc intrate in teritoriu , pentru ca, in final, sa se piarda in indepartata Tara de Foc.

Intre aceste doua lanturi muntoase se intinde un pamant cu un relief si aspect cu totul diferit. La nord, o mare parte din teritoriul cuprins intre valea Azapa si valea Copiapo este desertic. Aici se gaseste "tara salpetrului" care acopera o suprafata lunga de aproximativ 1000 km. "Tara salpetrului" este caracterizata ca o zona a dezolarii. Panorama este inviorata ici-colo de cateva mici oaze care nu ofera nimic pentru a facilita stabilirea omului. Numai bogatia salpetrului, boraxului, cuprului si a altor minerale a putu atrage aici populatia flotanta, care duce o viata destul de grea. Lipseste apa si hrana. Cat vezi cu ochii, totul este stralucitor si alb. Aprovizionarea se face de la mari departari si cu mari greutate.

Coborand spre sud, pe banda ingusta, stransa intre ocean si munti, harta Republicii Chile devine mai verde si mai bogata in asezari urbane si rurale. Incepe zona vailor transversale, cuprinsa intre 27 si 33° latitudine sudica. Aceasta este zona favorabila culturilor agricole. Solul, format in mare parte din aluviuni, este de o fertilitate extraordinara. Prima din sirul lung de vai, de-a lungul carora se concentreaza o mare parte a vietii economice a tarii, este valea Copiapo. Urmeaza in ordine: Huasco, Elqui, Aconcagua si altele ce poarta numele apelor care le strabat.

La sud de raul Aconcagua, intre Anzii Cordilieri si Cordilierii Coastelor se deschide Valea Longitudinala, care incepe de la intretaierea celor doua lanturi muntoase si se intinde pana in sud la Puerto Montt, pe o lungime de circa 1000 km. Datorita fertilitatii solului, Valea Longitudinala a devenit granrul tarii. Geografii compara deseori aceasta vale cu Valea Californiei din

vestul Statelor Unite ale Americii. Ambele vai ocupa o pozitie geografica similara in cele doua emisfere opuse; au forme si dimensiuni asemanatoare, cordoanele muntoase, la poalele carora isi desfasoara intinderile, prezinta trasaturi asemanatoare, ca si particularitatile de clima si de productie. In general, nu mai exista pe glob alte regiuni care sa prezinte o asemenea similitudine geografica.